

СУБ'ЄКТИ ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ МЕТРОЛОГІЇ: ПРАВОВІ ЗАСАДИ

Смерницький Д. В.

доктор юридичних наук, старший дослідник,

заступник директора

Державного науково-дослідного інституту

Міністерства внутрішніх справ України

м. Київ, Україна

Досліджуючи питання суб'єктів експертної діяльності в сфері метрології зазначимо, що метрологічна діяльність це – діяльність, пов'язана із забезпеченням єдності вимірювань, а метрологія – наука про вимірювання та їх застосування. Забігаючи наперед зазначимо, що, на наш погляд, саме поняття «вимірювання» є одним з видів проведення експертизи.

У відповідності до ст. 4 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» метрологічна система України створює необхідні засади для забезпечення єдності вимірювань у державі. Основним завданням цієї системи є в тому числі здійснення фундаментальних і прикладних досліджень та наукових розробок у сфері метрології та метрологічної діяльності [1].

Із наведеного можна зробити висновок, що метрологія є елементом наукової та науково-технічної діяльності, а експертиза, яка проводиться у сфері метрологічного забезпечення можна віднести до наукової (науково-технічної) експертизи.

Наукова і науково-технічна експертиза згідно ст. 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу» це – діяльність, метою якої є дослідження, перевірка, аналіз та оцінка науково-технічного рівня об'єктів експертизи і підготовка обґрунтованих висновків для прийняття рішень щодо таких об'єктів [2].

Так у відповідності до ст. 4 Закону [2] суб'єктами наукової і науково-технічної експертизи є замовники, організатори експертизи, а також експерти.

Замовниками наукової і науково-технічної експертизи можуть бути державні органи і органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, громадяни, зацікавлені у проведенні такої експертизи.

Організаторами наукової та науково-технічної експертизи є фізичні та юридичні особи, які на підставі доручення або договору з замовниками організовують та проводять експертизу і подають експертні висновки. Експертизу можуть проводити: органи виконавчої влади у межах своєї

компетенції; підприємства, установи та організації всіх форм власності, тимчасові творчі колективи, що здійснюють наукову і науково-технічну діяльність, спеціалізовані експертні організації; окремі експерти, групи експертів та експертні ради.

Експертами можуть виступати фізичні особи, які мають високу кваліфікацію, спеціальні знання і безпосередньо здійснюють наукову чи науково-технічну експертизу та несуть персональну відповідальність за достовірність і повноту аналізу, обґрунтованість рекомендацій відповідно до вимог завдання на проведення експертизи [2].

До сфери законодавчо регульованої метрології відповідно ст. 3 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» належать такі види діяльності: забезпечення захисту життя та охорони здоров'я громадян; контроль якості та безпечності харчових продуктів і лікарських засобів; контроль стану навколишнього природного середовища; контроль безпеки умов праці; контроль безпеки дорожнього руху та технічного стану транспортних засобів; топографо-геодезичні, картографічні та гідрометеорологічні роботи, роботи із землеустрою; торговельно-комерційні операції; обчислення сум податків і зборів, податковий та митний контроль; роботи, пов'язані з визначенням параметрів будівель, споруд і території забудови; роботи із забезпечення технічного захисту інформації згідно із законодавством; роботи з використання апаратури глобальних супутникових навігаційних систем; роботи, що виконуються за дорученням органів досудового розслідування, органів прокуратури та судів; реєстрація національних і міжнародних спортивних рекордів [2].

Як ми бачимо з наведеного, законодавчо регульовані види діяльності в сфері метрологічного забезпечення по своїй суті є переважно контрольні, або містять у своєму складі роботи щодо визначення відповідних параметрів чи вимірювань. Тобто можна стверджувати, що всім роботам притаманні елементи експертної діяльності та вони засновані на проведенні певних видів експертиз.

Суб'єкти, які проводять зазначені експертизи входять до Метрологічної системи України. Так, Метрологічна система України включає: національну метрологічну службу; нормативно-правову базу, у тому числі законодавчі акти, технічні регламенти та інші нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері метрології та метрологічної діяльності; національну еталонну базу та систему передачі розмірів одиниць вимірювання; систему добровільної акредитації калібрувальних лабораторій, а також систему акредитації випробувальних лабораторій, органів з оцінки відповідності у випадках, визначених цим та іншими законами України; навчальні заклади, науково-дослідні установи, організації, що поширюють знання та досвід у сфері метрології та метрологічної діяльності [1].

До національної метрологічної служби згідно ст. 9 Закону належать: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрологічного нагляду; наукові метрологічні центри; державні підприємства, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, та провадять метрологічну діяльність в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, містах обласного значення; Служба єдиного часу і еталонних частот, Служба стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів, Служба стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів; метрологічні служби центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств та організацій; органи з оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки та повірочні лабораторії [1].

Всі визначені суб'єкти є суб'єктами експертної діяльності в сфері метрологічного забезпечення.

Так замовниками наукової і науково-технічної експертизи в сфері метрологічного забезпечення можуть виступати: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрологічного нагляду; інші державні органи і органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, громадяни, заінтересовані у проведенні такої експертизи.

До організаторів наукової та науково-технічної експертизи в сфері метрологічного забезпечення ми відносимо: наукові метрологічні центри; державні підприємства, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності; Службу єдиного часу і еталонних частот, Службу стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів, Службу стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів; метрологічні служби центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств та організацій; органи з оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки та повірочні лабораторії.

Експертами у сфері метрологічного забезпечення виступають висококваліфіковані фахівці зазначених вище суб'єктів експертної діяльності, які мають спеціальні знання і безпосередньо здійснюють наукову чи науково-технічну експертизу.

Література:

1. Про метрологію та метрологічну діяльність: Закону України 5 червня 2014 року № 1314-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 30, ст.1008.
2. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 року № 51/95-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 9, ст.56.

ОСОБА, ЗАСУДЖЕНА ДО ПОКАРАНЬ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Ткачук В. Є.

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри суспільно-правових дисциплін

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»

м. Рівне, Україна

При вивченні причин злочинності основною предметною категорією кримінологічних досліджень стає особа злочинця, без розуміння природи якої неможливо дослідити детермінанти вчинення нею злочинів та розробити методи боротьби з цим явищем, що зумовлює увагу науковців до самої природи людини, в тому числі і до особи злочинця. Певні підходи до вивчення даної проблематики знаходимо у працях І. Г. Богатирьова, Т. А. Денисової, О. М. Джужи, А. П. Закалюка, А. Ф. Зелінського, О. Г. Колба, О. М. Костенка, та ін.

Враховуючи те, що кримінологічний аналіз включає в себе як і індивідуальні, так і соціальні характеристики механізму злочинної поведінки особи, при дослідженні механізму протиправної поведінки даної категорії осіб варто використати концепцію структури особи злочинця, розроблену А. П. Закалюком, яка складається з таких блоків: 1) соціалізації особистості; 2) соціального статусу; 3) безпосередніх ознак спрямованості особистості; 4) демографічних ознак; 5) психофізіологічних особливостей; 6) фізичного, 7) психічного стану здоров'я та індивідуальних психологічних рис [1, с. 257-258]. Згідно цієї концепції, при дослідженні особистості злочинця, звертається увага на соціальні та біосоціальні характеристики.